No. 1752 | Zaterdag 28 Juli 1917. | 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Vrijzinnige verklaring.

Handelingen 16 Mei 1917.

De heer **Cort van der Linden**, Minister van Binnenlandsche Zaken.

Mijnheer de Voorzitter ! ik kom thans tot de wijziging van art. 192. Door den geachten afgevaardigde den heer Fokker is vooral bezwaar gemaakt tegen het thans behandelen van de grondwetsherziening. Tegen die oportuniteit heeft hij in het midden gebracht, dat de financieële gelijkstelling groote offers van de schatkist zou vergen en dat wij na den vrede beter ouden doen om rustig eerst de financiën te regelen en dus nu niet te bepalen, dat voor het onderwijs **groote sommen beschikbaar moeten komen.** Hij heeft er bij gevoegd, dat hij voor zich is vóór een aanzienlijke verbetering van de onderwijssalarissen, maar dat is nu juist een belangrijk deel van de kosten van het onderwijs. **De gelijkstelling op zich zelf zal ook veel geld kosten, maar toch lang niet zoo veel, dan wanneer wij het gepaard doen gaan met een belangrijke vermeerdering van de salarissen, en nu zeg ik dat volstrekt niet, omdat ik niet overtuigd zou zijn, dat de salarissen moeten verhoogd worden, maar ik zeg het alleen daarom, omdat een salarisverhooging niet noodwendig een gevolg is van de gelijkstelling.**

Maar er is nog iets anders, waarop ik de aandacht wil vestigen. Het is dit, dat wanneer men uit financieële overwegingen deze regeling zou willen uitstellen, wat doet men dan? Dan doet men van tweeën een, óf men zegt, dat het bijzonder onderwijs nu maar in een staat van weinig ontwikkeling moet blijven, óf men zegt, dat het bijzonder onderwijs zich moet inspannen om het peil van het onderwijs te verheffen, maar de kosten daarvan zal hebben te betalen uit eigen zak.

En er is nog iets anders.

Waarom is thans de verheffing van ons onderwijs een zaak van groot belang?

Omdat het volksonderwijs de grondslag is van onze geheele volksontwikkeling, omdat wij geen vakscholen kunnen hebben zonder dat wij hebben goed lager onderwijs en om dat, wanneer wij geen goed geschoolde arbeiders hebben, ook de energie en de kunde van onze ingenieurs en bedrijfsleiders wordt beperkt, omdat dit dan zijn officieren zonder soldaten.

Wij moeten ook hebben goed volksonderwijs, omdat daardoor uit de arbeidende klassé kunnen oprijzen de krachten, die daar gevonden worden en die geschikt zijn om zelf te worden bedrijfsleiders en ingenieurs. Wanneer wij hebben goed volksonderwijs, dan is dit een verheffing van onze geheele volksontwikkeling. **Daarom zijn de kosten, die men zich getroost voor het lager onderwijs, op eminente wijze productief.** Men heeft gezegd, dat wij na den oorlog gereed zouden moeten zijn om de concurrentie met andere volken vol te houden. **Wanneer wij dat zouden willen, wanneer wij dat zouden kunnen doen, dan is daarvoor in de eerste plaats noodig, dat wij zorgen voor onze volksontwikkeling.** Wanneer het eenigszins kan, moeten wij dit doen, en dan moeten wij dat niet doen, zooals de geachte afgevaardigde de heer Fokker heeft gezegd, later, misschien over tien jaar, neen, dan moeten wij het nu doen.

Er is een ander punt — het is door verschillende leden van deze Vergadering erkend en het heeft ook bij mij altijd op den voorgrond gestaan —: dat de regeling van het geheele onderwijs, de gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs is een *eisch van rechtvaardigheid*; niet alleen om de reden door den heer Stork aangegeven, maar omdat, zoodra men erkent dat het volksonderwijs is een zaak van algemeen belang, en men de vrijheid van het bijzonder onderwijs erkent, het niet aangaat te zeggen: gij zijt vrij, maar gij betaalt zelf. Dat voel ik als een *onrechtvaardigheid*.

De geachte afgevaardigde de heer van der Feltz was van dezelfde gedachte; **welnu, Mijnheer de Voorzitter, wanneer het een zaak is van** rechtvaardigheid, dan kan men niet zeggen : later, maar nu niet.

Maar het geldt hier niet alleen de rechtvaardigheid maar ook de gewetensvrijheid. Wij zijn een vredelievend volk van oudsher geweest, wij hebben er voor gevochten, dat wij onze eigen zaken zouden behartigen, maar men moet niet denken, dat van den aanvang af de gewetensvrijheid bij ons werd erkend. Aan die gewetensvrijheid ontbrak heel wat, en het heeft heel veel strijd gekost, gedurende eeuwen, vóór wij de gewetensvrijheid hadden veroverd. Maar zij is toch bij ons gaandeweg en hoe langer hoe meer veroverd en hoe meer zij veroverd is en een realiteit is geworden, des te meer zijn de verschillende deelen **waaruit de Nederlanden bestonden aaneengesmeed en geworden één land.**

Daarom is die gewetensvrijheid, met de gelijkheid van zeden, met de gelijkheid van taal, geworden een deel van ons nationaal bestaan, een deel van ons volksleven. Dit besef leeft bij ons, en wanneer eenmaal het bewustzijn gewekt wordt, **dat het hier gaat om een zaak van gewetensvrijheid, dan ben ik overtuigd,** dat dat bewustzijn niet weder zal insluimeren; dan ben ik overtuigd dat, gelijk de heer Bos het heeft uitgedrukt, indien de richting der geesten eenmaal gekeerd is, men niet weer den ouden weg zal inslaan en niet weer zal terugkeeren tot den ouden strijd.

BENEDICTUS XV EN DE VREDE.

De bladen deelden ons dezer dagen den inhoud mede van een schrijven, door Z. H. den Paus, gericht tot Z Em. Kardinaal Gasparri.

De Paus herinnert aan zijn vredesoproep, gericht tot de oorlogvoerende volken en hun hoofden op den eersten verjaardag van den oorlog en gaat dan voort:

„Wij toonden toen den volken den eenigen weg om met voordeel voor elk hunner hun twist bij te leggen, waar Wij de grondslagen aangaven, waarop, om duurzaam te wezen, de toekomstige staatsorde moest worden gebouwd en bezworen hen, om in naam der menschheid de bedoeling van wederzijdsche vernietiging te laten varen en 'n rechtvaardig vergelijk voor te bereiden. Maar onze met tranen gemengde stem tot beëindiging van den ontzettenden oorlog, die 'n zelfmoord van 't beschaafde Europa beteekent, weerklonk zonder te worden gehoord Het schijnt wel, of de troebele golven van den onder de oorlogsvolken zich verbreidenden haat nog hooger stijgen en dat de krijg, terwijl hij in zijn vreeselijken draaikolk nog andere landen medesleurt, de verwoesting en ellende gaat verdubbelen.

Toch wankelt Onze hoop niet. Gij weet het, mijnheer de Kardinaal, Gij, die met ons in vurige verwachting van den zoo gewenschten vrede hebt geleefd en nog leeft in de onuitsprekelijke beklemdheid onzer ziel en onder de zeer bittere tranen, welke Wij over de vreeselijke door dezen schrikkelijken orkaan veroorzaakte smarten vergieten, verheugt het ons te mogen hopen, dat de begeerde dag niet ver meer is, waarop alle menschen, kinderen van denzelfden Hemelschen Vader, elkaar weer als broeders zullen beschouwen.

Het bijna ondragelijk geworden lijden der volkeren heeft den algemeenen wensch naar den vrede duidelijker en krachtiger doen te voorschijn komen. Moge de Goddelijke Verlosser in de oneindige goedheid van Zijn Hart bewerken, dat de naties, geheel bewust van de verantwoordelijkheid voor God en de menschheid, niet langer de naar vrede dorstende stem des volks weerstaan. Daartoe moge tot Jezus vaker met deemoed en vertrouwen, vooral in de aan Zijn Heilig Hart toegewijde maand het gebed der bedrukte menschheid opstijgen en het ophouden van den vreeselijken geesel afsmeeken."

Zoo klonk weer het roerend vermaan van den Paus van Rome bij den aanvang van de aan het Goddelijk Hart van Jezus toegewijde Juni-maand.

En de edele figuur van Paus Benedictus XV, die al zoo herhaalde malen de hoofden der volkeren bezwoer een einde te maken aan de verschrikkelijke uitmoording der wereld, staat daar weer voor ons in al de zedelijke grootheid, welke reeds 20 eeuwen lang van den Stoel van Petrus uitstraalt.

Hoe diepen indruk over de geheele wereld maakten niet 's Pausen onvergetelijke woorden in zijn eerste Encycliek, welke hij tot de wereld richtte:

„Er liggen toch zeker andere wegen open en er zijn andere middelen bij de hand, waarop de rechten, die geschonden mochten zijn, kunnen worden hersteld.

Laten ze de wapenen neerleggen en die middelen beproeven, oprecht bezield met goede trouw en welgezindheid. Om hunnentwille en uit liefde tot de volkeren spreken wij aldus, en niet om onzentwille. Laten zij onze woorden, die van een vriend en Vader, niet in den wind slaan!"

Maar naar de smeekbede van den Vader en Vriend werd niet geluisterd en op den eersten droeven verjaardag van het uitbreken van het ontzettend wereldconflict richtte de Vader der Christenheid zich opnieuw tot de Oorlogvoerenden en bezwoer hen „een einde te maken aan de schrikkelijke moordpartij, welke reeds een jaar Europa onteert".

„In den naam van den Heiligen God, zoo schreef hij in den naam van onzen Hemelschen Vader en Heer, ter wille van het kostbaar bloed van Jezus Christus, dat ter onzer verlossing is gestort, bezweren wij U, die door de Goddelijke Voorzienigheid aan het hoofd der oorlogvoerende natiën gesteld zijt, dat gij spoedig een einde wilt maken aan de verschrikkelijke moordpartij, welke nu reeds sedert een jaar Europa onteert.

Het is het bloed van broeders, dat men te land en ter zee vergiet.

De schoonste streken van Europa, de schoonste lusttuinen der wereld zijn met lijken en ruïnen bezaaid. Daar waar eenigen tijd geleden handel, industrie en landbouw bloeiden,

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

In doorsnee voelen onze Hollandsche-Antillers zeer veel voor 't stukje rotsgrond waarop ze geboren zijn, maar van de topographie, de geschiedenis, de folklore van hun eiland, weten ze — alweer in doorsnee — 'n akelig schamel beetje.

Ga maar 's na, hoe overwegend groot 't getal is van Willemstad. menschen, die wel eens buiten 'n kouden neus zijn gaan halen, maar 't nooit verder dan St. Marie of St. Rosa hebben gebracht. De rest van Curaçao is hun evenzeer onbekend als de binnenlanden van darkest Africa.

Stel je belang in je land, wil je 't leeren kennen door en door, en heb je geen Ford, spring dan op 'n paard of desnoods op 'n ezel, en vooruit er mee, berg op, berg af, door dal en vallei en ongebaand woud, langs cactus en klapper, onvermoeid in 't zaal, aan 't pionieren.

Dat is je ware om op de hoogte te komen, dat is verreweg *de* eenige methode.

Toen ik dan ook in '98 voor 't eerst op St. Eustatius landde, was een van mijn eerste vragen in geaffecteerd school-Engelsch, waar mijn paard was.

Men toonde mij een gebit, één stijgbeugel en 'n uitgedroogd rijzadel, maar wat er onder moest hartkloppen, leven, springen, draven, dat was er niet.

Toen declameerde ik vol weemoed: „A horse, a horse, a kingdom for a horse," wat eigenlijk aanstellerig was, want over een kingdom had ik heelemaal niet te disponeeren, en voor 125 pop was ik al spoedig 'n klepper rijk met pooten van staal en oogen als karbonkels.

Toen ben ik er op uitgetrokken met schimmel en hond en boy en geweer, dag in, dag uit. Zat ik soms vast in de rimboe, zwellende biceps van druipnatten negerarm deed houwer zwaaien in kluwende lianen, en er door kwam ik met bekrabde koon en gescheurde pantalon, maar ik kwam waar ik wezen wilde, want 'n Hollander kan soms ontzettend koppig zijn.

Hoe dikwijls ik in de „Quill" in Statius' uitgedoofden krater ben afgedaald, weet ik heusch niet meer.

Kunt ge gelooven, dat nog geen 100 Statianen daar ooit geweest zijn?

Toch is 't zoo.

Toen was ik uitgekeken.

Vroeg permissie de archieven te mogen doorsnuffelen.

Mocht niet. Moest schrijven aan den minister.

Schreef e. v. mail aan Zijne Excellentie.

Kreeg verlof, maar op mijn discretie werd gerekend.

Heb toen maandenlang in kamertje grenzend aan gezaghebbers kantoor zitten inhaleeren muffe, niesverwekkende geuren van beduimelde, mottige, sproetige, afgeknabbelde folianten.

Ik ruik liever versche boterletters!

Maar interessant was 't. Had me die harmonicaansche elastieke clausule „discretie" niet gebonden, copie had ik gehad voor mijn „Eust. Ditjes en Datjes," pikant-amusant, te keur en te keus voor jaren.

Restte mij nog St. Eustatius' folklore.

Wel gemakkelijk, dat die, krachtens je ambt, je van zelf komt toegewaaid, als je je kijkers en ooren maar wijd openzet, en niet te nuffig zijt om in onsmakelijke hutten te duiken, en 'n gemoedelik praatje te maken met een of anderen grijsgekroesden, kromgegroeiden oud-slaaf over 't heden en 't verleden.

En later hier op Curaçao ben ik dezelfde methode trouw gebleven.

Met nieuwsgierige kologen alle hoekjes en gaatjes van mijn district afgeneusd, mijn schedel reeds ontelbare malen bijna te pletter gedeukt tegen onwijs-knoestige bint van Willibrord's negerhutten. Alleen op 't Curaçaosch archief ben ik nooit geweest.

Dat zulks een leemte is, geef ik toe, maar......

Ben zoo fortuinlijk met 'n collega in stad te kunnen correspondeeren of nu en dan te kunnen abouchceeren, die veel weg heeft van 'n levende Encyclopedie, vooral wat onze Curaçaosche eilanden betreft.

Vraag wat je wilt, in die lijn vooral, en ze'n wijsvinger drukt ze'n neuspunt, ze'n oogen focussen over ze'n bril naar 't plafond, en na 'n staccato „Wacht 's even......" „o, ja," wordt ge doodgegooid met datums en jaartallen, namen en feiten, plus 'n heele rits auteurs, waarin je over dat chapiter iets vinden kust.

Dat is wel zoo gemakkelijk als te inhaleeren muffe...... etc. als boven.

Dus, en dat is de conclusie van al 't voorgaande, als mijn onwrikbare opinie staat vast, dat iemand die niet op de hoogte is van de topographie, folklore en geschiedenis van ze'n land, geen recht heeft zich daaromtrent eenig oordeel aan te matigen, nog minder 'n gezonden kijk kan hebben op plaatselijke toestanden, vooral niet, waar, zooals hier op Curaçao, vaak de grilligste factoren in 't spel zijn.

Daar heb je bv. in onze buitendistricten die maar aanzwellende passie voor danspartijen.

Geloof me, 'n negerbal hier in mijn buurt is altijd 'n „zooitje."

't Woord is niet mooi, zelfs ietwat trivaal, maar geeft treffend juist weer wat ik zeggen wil.

„Il n' y a point de nation au monde plus portée au vice de la chair, que celle-là."

Daar bedoelt Père Labat, 'n twee eeuw geleden onze blackies mee. Slaan die natuurmenschen aan 't dansen, dan kunnen de gevolgen niet anders zijn dan perverse-fataal.

Natuurlijk weet slechts 'n slordig klein beetje van mijn lezers wie Père Labat is.

Nooit van gehoord.

Natuurlijk niet, was ie 'n atheïst, of 'n vrijmetselaar, of 'n vrijdenker geweest, dan had ie al lang 'n standbeeld gehad, en in ze'n tijd loopen rammelen van de ridderorden, maar de man had de eer slechts 'n Dominicaner-missionaris te zijn, tevens ongeëvenaard architect, vestingbouwer, botanist, uitvinder van machineriëen voor suikerplantages, vurige verbreider van 't Katholiek geloof, en de auteur van talrijke boekdeelen over de West-Indiën, die nu nog de vraagbaak zijn voor menig geleerde, geïnteresseerd in onze eilandengroep.

Weet U wat gebeurd is met *mijn* vraagbaak, die ik zoo juist 'n levende encyclopedie noemde?

In correspondentie was hij met 'n zeker Leidsch professor over de Caraïben.

'n Professorale brief arriveerde vol enthousiasme over gewiekstheid van een zijner doctorandi, die na veel studie had uitgevonden, de reden waarom de Caraïbenschedels zoo afgeplat waren.

Mijn encyclopediemannetje antwoordde doodkalm, dat je zulks al lang geleden gelezen had in Père Labat's werk, deel zooveel, pagina zooveel.

Professor down, doctorandus voor dagen lang 'n reuzenkater, 'n uur nadat W. Indische mail door Leidensche brievenbus klepte.

Dit tusschen 2 haakjes.

Ik persisteer in mijn bewering, dat 'n negerbal in mijn buurt 'n zooitje is.

Atqui 'n zooitje is tegen de wet.

Ergo moet 't verboden worden.

Minor is zoo klaar als 'n klontje. Blijft me te bewijzen major van mijn als 'n bus sluitend syllogisme. Luister maar:

Na 'n paar uur zijn al die heupwiegende handkletsende natte dansmenschen stomdronken.

Is dat geen zooitje?!

En de export op alcoholia is toch zooveel hooger? Geeft niets! De kleine afnemers gieten er wat meer spiritus bij, of weet ik wat, maar geen cent leggen zij er op toe, geloof me.

Wat later zwellen onrustbarend zinnelijk dikke lippen om trillende ruziemonden, oogen loenschen kwaadaardig, eeltige vuisten ballen zich en beuken als voorhamers op

buldert nu het kanon, en brengt overal, in steden en dorpen en op de velden, dood en vernieling.

Gij, die voor God en voor de menschen de verschrikkelijke verantwoordelijkheid van vrede en oorlog draagt, luistert naar ons smeeken; hoort de vaderlijke stem van den plaatsvervanger van den eeuwigen en hoogsten Rechter, aan Wien gij rekenschap zult moeten afleggen, zoowel van uwe openbare als van uwe particuliere daden......

Dat men afstand doe van het besluit, om elkaar te vernietigen; dat men begrijpe, dat de naties niet vergaan. De vernederden en verdrukten dragen het opgeworpen juk met weerzin of bereiden een revanche voor, door aan hun nakomelingen een erfdeel van haat en wraakzucht na te laten.

Waarom zou men niet reeds nu met kalm overleg de rechten en rechtvaardige aspiraties der verschillende volkeren overwegen? Waarom kan men niet reeds nu vol goeden wil een rechtstreeksche of onrechtstreeksche gedachtenwisseling beginnen om zooveel mogelijk rekening te houden met deze rechten en aspiraties en aldus een einde te maken aan den verschrikkelijken strijd, zooals het ook vroeger in gelijke omstandigheden geschiedde?"

Helaas, sinds dezen indrukwekkenden vredesoproep van Paus Benedictus XV verliepen bijna twee jaren en nog is er geen sprake van een gedachtenwisseling om tot overeenstemming te komen onder de strijdvoerende mogendheden.

Maar in dien tijd hield de Paus van Rome niet op telkens weder bij verschillende gelegenheden zijn vermanende stem te doen hooren en te protesteeren tegen het bestoken van open steden en andere onverdedigde plaatsen met vanuit vliegtuigen geworpen bommen, tegen de deportaties der Belgen en andere gruwelen der moderne oorlogvoering.

En geen enkele macht ter wereld heeft zooveel tot stand gebracht tot leniging van de oorlogsellende dan het Hoofd der Katholieke Kerk, de Paus van Rome.

Is de terugkeer der zwaargewonde krijgsgevangenen naar hun vaderland, de interneering in Zwitserland der krijgsgevangenen, die óf voor verdere deelneming aan het oorlogswerk ongeschikt, óf vaders van drie en meer kinderen zijn, het verschaffen van Zondagsrust en andere faciliteiten aan hun in de vijandelijke landen verblijvende lotgenooten, alsmede de oprichting van informatie-bureaux te Rome, Freiburg, Weenen en Paderborn ten behoeve der familieleden van vermiste soldaten niet aan het initiatief van Christus' huidigen Stedenhouder te danken?

Zijn niet tal van Belgen, zooals bijv. de burgemeester van Namen, de heer Golenvoux, en de president van het groot-semenarie in het Aartsbisdom Mechelen, Mgr. Legraive, die door 't Duitsche militair gouvernement in België onderscheidenlijk ter dood veroordeeld of gevangen genomen waren, hun begenadiging of invrijheidstelling op de eerste en voornaamste plaats aan den Paus verschuldigd?

Schonk Z. H. niet meermalen vorstelijke giften aan de door den oorlog meest geteisterde streken, waar de volken met de diepste ellende en hongersnood bedreigd werd; en werden nog dezer dagen, naar aanleiding van 's Pausen oproep, geen inzamelingen gehouden over de geheele wereld voor het ongelukkige Lithauen?

Schreef Kardinaal Mercier niet kort geleden, dat de zoo schandelijke en pijnlijke deportatie van Belgen naar Duitschland sedert half Februari niet is voortgezet en dat deze staking van het onrecht is te danken aan de tusschenkomst van den H. Stoel bij de Duitsche regeering?

Verzekerde niet nog dezer dagen Z. Em. Kardinaal Bourne, in een interview," dat indertijd de steun aan België ook begonnen was op initiatief van het Vaticaan?

Zóó is vanuit Rome gedurende heel den tijd van den oorlog een stroom van zegening en erbarmen uitgegaan over het schrijnende leed der menschheid in dezen oorlogstijd.

Moge de stem van vrede en liefde, die aldoor vanuit het Vaticaan vermanend doordringt tot de geheele wereld, eindelijk weerklank vinden!

„Dat de barmhartige Jezus, zoo zeggen wij het Z. H. na, door de tusschenkomst van de Moeder van Smarten, eindelijk na dezen verdelgenden storm, den vredigen en stralenden dageraad des vredes, een beeld van Zijn goddelijk aanschijn, doe lichten.

Dat weldra een loflied tot den Allerhoogste, den Gever van alle goed, moge opstijgen, in dank voor de verzoening der volkeren.

Dat de volkeren in de broederschap des vredes mogen terugkeeren tot den vredelievenden wedstrijd op het gebied van kunst, wetenschap en industrie.

Dat zij, wanneer het nieuwe rijk der rechtvaardigheid weder hersteld is, in de toekomst hun geschillen mogen oplossen, niet door het zwaard, maar door middelen van rechtvaardigheid en billijkheid, welke met de noodige kalmte bestudeerd en overwogen zijn.

Dat zal de schoonste en roemvolste verovering zijn!"

Hongersnood in 't zicht.

Volgens de Engelsche „Yorkshire Post" verklaarde professor E. V. Arnold in eene te Banger gehouden vergadering, dat men spoedig niet meer van een „ernstig gevaar," maar van een „verschrikkelijken hongersnood" spreken moet. Slechts dan zou het mogelijk zijn het gevaar af te wenden, wanneer het volk zich van den ernst van den toestand bewust werd. In gelijken geest drukte de Engelsche bisschop Frodsham zich in de cathedraal te Gloucester uit.

Dus ook dáár, in Engeland, begint men ongerust te worden. 't Ziet er dan ook allesbehalve aanlokkelijk met den economischen toestand der wereld uit, zooals we herhaaldelijk lieten uitkomen.

Thans zendt men ons nog volgend overzicht, wat speciaal Rusland betreft:

„De chaos in den Russischen landbouw wordt steeds grooter en de „Nowoje Wremja" dringt dan ook aan op krachtige maatregelen, omdat anders de gevolgen niet zijn te voorzien. „De grootgrondbezitters durven niet te zaaien", zegt het blad, „en de boeren kunnen bij gebrek aan zaadgoed en werkkracht ten de onbewerkte velden niet overnemen. Er dreigt een geweldige vermindering van de bebouwde oppervlakte en...... een hongersnood!

De voorloopige regeering moet de volle verantwoordelijkheid voor het tot den honger veroordeelde volk gevoelen en voor geen maatregel terugschrikken. Wanneer de Raad van Arbeiders en Soldaten haar ver hindert, haar plicht te doen, dan moet zij deze achter de schermen werkende macht dwingen, voor het voetlicht te komen en de geheele schuld van den dreigenden hongersnood op zich te nemen...... In een zoo verantwoordelijke kwestie mogen er geen onverantwoordelijke medewerkers zijn, die zich achter een pseudoniem verbergen voor het gestrenge volksgericht"......

Aan een artikel in de „Djen" over dezelfde aangelegenheid lezen wij: „In Kieuw, Odessa en Sartow hebben boerencongressen plaats gehad. De besluiten waren bijna overal-gelijkluidend: de werkende klasse moet het land zonder betaling krijgen, het particuliere grondbezit moet worden opgeheven......

De boeren willen het vraagstuk direct oplossen en niet volgens socialistisch programma, maar op een eenvoudiger manier: men neemt het particulier grondbezit, men vernietigt de bosschen, men brandt de hofsteden van de landeigenaars neer......

Deze gebeurtenissen winden het leger op. De stroom van deserties, waarvan de kranten dag aan dag melding maken, wordt niet veroorzaakt door vrees voor de Duitschers of door moedeloosheid der soldaten, maar door geruchten en verwachtingen van aanstaande grondverdeeling. De soldaten snellen naar hunne dorpen terug, om niet te laat bij de verdeeling te komen......

Het verlangen, om het land zoo spoedig mogelijk in beslag te nemen, dreigt een massa-psychose te worden, dreigt ons tot anarchie en in het ongeluk te leiden"......

Finsche bladen schilderen de oogstverwachtingen in Finland met de donkerste kleuren. Tegenover den normalen invoer van 118 millioen ton Russisch koren bedroeg deze in den winter 1916|17 slechts 18 millioen. Ondanks ernstige pogingen, om de werkstakingen van de landbouwers bij te leggen, is dit echter tot nu toe niet gelukt. De senaat roept boeren en burgers op ter bestrijding van den dreigenden hongersnood"......

Om weer met Engeland te sluiten, de bladen melden de aankomst van ongeveer 1700 Noorsche zeelui uit Engeland, die er allen zeer slecht uitzien. Het blad „Sjoefartstidende" wijst erop, dat dit het gevolg is van de zeer gebrekkige voeding in Engeland.

Wanneer zal Groot-Brittannië inzien, dat haar weigering den vrede te sluiten het eilandenrijk zelf en met haar de halve wereld met den vreeselijksten hongersnood bedreigt!

Ingezonden.

St. Eustatius
July 12th 1917.

To the Editor of
The Amigoe di Curaçao.

Dear Sir,

Would you kindly allow me a small space in your valuable colums for the purpose af making a few remarks relating to the operations in our Island of the Dutch company known as the „Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen."

This company came to our Island in the latter part of 1914; gives employment to about 150 persons, and pays out weekly for work and manure, an amount of about $ 250.

Since that time several Estates in the South of the Island have undergone a transformation.

We see in daily use modern agricultural implements skilfully, and effectively handled, the steamplough taking the lead, in consequence of which the lands are properly tilled, cultivated, and nourished by vegetable manure, green dressing being constantly buried in the soil, besides the use of other kinds of manure.

We realize that in this section of our Island „squatting" with all its terribleness has departed, we hope forever, and in its stead agriculture on scientific lines has been established.

Not only have the lands and scenery undergone a marvellous change, but a greater change has taken place amongst the labourers on the Estates, they being always decently dressed, have some what improved in good manners, and have also been taught the necessity of punctuality, and the men are being educated in the use and handling of agricultural Implements, and as Masons, Carpenters, and in the Black smith's shop; and we recognize in this agricultural enterprise a veritable school for the laborer with any brains or ambition. Except for the planting of yams the land is never manured by the peasant, but after wearing out one spot he shifts his quarters to another, and only by the abovenamed Company are modern implements of agriculture used.

For the last two years the Company, although having to face very unfavorable weather for the Cotton Industry, has managed, to ship away 92 Bales, for some of which they have realized the highest price of any raised in the Island, say 65 cts. per ℔. This year like the year before, when sunshine was an absolute necessity for the ripening of Cotton, we got heavy rains, hence there was a general failure of first crop Cotton throughout the Island.

An English planter of great experience in the cultivation of Cotton who visited this Island some time ago told his friends here „You cannot be sure of your Cotton until you get it in your bag."

We agree with him and are pleased to see that the Company gives precedence to the Sisal, cultivating the Cotton between the rows of Sisal, and it has been fully proved that Cotton can be successfully grown in this manner. This method or mode of procedure is no longer an experiment but an absolute certainty, of course always dependant on the weather. On the other hand we see beautiful fields of Sisal of uniform growth; by this we do not mean that all the Sisal is of same size in every field, because some fields are much older than others, what is meant is, that each field is of uniform growth, there are no stragglers.

For this Sisal Industry we see the future of our Island: Cotton, Sugar, Cane, Casava, Yams, Potatoes, etc. are all very good and doubtless money can be made by their cultivation, but we look upon Sisal as a certain investment, and one that will finally be the mainspring of our Island.

A Sugar Mill will shortly be installed by the Company, and as considerable sugarcane is now being planted, this and the other Dutch Islands will not be dependant on foreign Sugar. This is a grand scheme, and our Island would have been far better off, if machinery of this kind for the manufacture of Sugar had been introduced forty years ago.

Starch produced by improved methods and made by the Company finds a ready markett all over the West Indies, and demand exceeds present supply by 100%. The Co. buys all manure the people here care to sell; during 18 months 7000 barrels being bought, in this way a small Industry of much help to the people is being developed.

A large proportion of Curaçao and Aruba men, that were engaged three years ago, still work for the Co., though contract expired 2 years ago, and practically all the local labour engaged 2 years ago remain on the work. In consequence of the operations of the above named Co., theft which is still carried on, has be come much less of late.

We are looking forward to the building of the Sisal Factory and more flourishing days for our little Island. Concentrated in the Company's manager are to be found all the brain, energy and engineering skill necessary to force to a successful issue these various enterprises, to which may be added great tact in dealing with his men under him and love for his work or profession.

Nothing has been written by any disinterested resident here in regard to what this Co. has been doing for this Island, at a time when suffering has been the rule elsewhere; here the condition of the people is better than for years, as any casual observer may see at a glance, and as the output of Cotton from other sources than the Company's has been less of late than before the war this improvement can only be assigned to the operations of the above named Co.

When we view the beautiful Sisal fields (amounting at present to close on 500 acres) with all their future possibilities we realize that the „Cultuurmaatschappij der Nederlandsche Antillen" headed by Mr. J. H. J. Hamelberg, have written their names in *large letters* in the history of our Island with *indelible* ink.

Thanking you in anticipation for space

I am, dear Sir

Yours faithfully

N. Mussenden.

---

pezige koppen, totdat 't sijpelt donkerrood uit gapende wonden.

Is dat geen zooitje?

„Cherchez la femme" en rum is weer de oorzaak van dit handgemeen; en van geluk mag men spreken, als er geen lijken vallen.

Is dat geen zooitje.

En dat zich bij die nachtelijke bacchanaliën steeds tooneelen afspelen, die de toets van zedelijkheid heelemaal niet kunnen doorstaan, niemand die er aan twijfelt.

Nu alles bij mekaar genomen, heb ik geen gelijk, is 't geen zooitje, beter 'n reuzenzooi?!?

Komt er nog bij, dat zoo'n dansliefhebber 'n dollar moet dokken van zijn zuur verdiend weekgeldje, ze 'n dulcinea ook nog vrij houdt, wat al 5 gulden maakt, en Maandag ná 't bal gewoon niet werkt, omdat ze'n kroeshaar schedelvlak zoo nijpen doet.

Wil heelemaal geen kwaad spreken van buitennegers die in de stad werken, en Zaterdagmiddag mijlenver beenen naar hun klein gedoente, want er zijn 'n heeleboel beste kerels bij, die trouw hun loon meebrengen voor onderhoud van vrouw en kroost.

Maar er zijn er ook 'n heeleboel, die in de stad dadelijk ná uitbetaling van weekgeld, onbarmhartig geplukt worden door steeds daar aanwezige op den loer staande dikgepoeierde straatvlinders.

Dat is een!

Dan onderweg, met zwier tal van rummetjes hijschen.

Dat is twee!

Eindelijk 't schamel overschotje wegduimen in de grijpvingeren van den dansbaas.

Dat is drie!

Wat er overschiet voor hun hongerige vrouw en kinderen?

Dat is niets!

Mannen, die 't weten kunnen, zeggen, danspartijen verbieden mag niet, dat is tegen de vrijheid.

Ik zou denken, zoo spoedig als vrijheid in bandeloosheid ontaardt, de wet wel degelijk niet alleen *mag* maar ook in *moet* grijpen.

'k Geloof niet, dat ik 't zoo heel ver mis heb, maar daarvan afgezien, waarom kan men die dansbazen niet verplichten permissie te vragen bij hun respectieven districtmeester, voor zoo'n draaifestijn, zooals men vroeger immer placht te doen. Nu gaan ze maar doodgewoon hun driehoek, en niemand die 't hun lastig maakt.

Waarom niet 'n danig percent laten afdragen van de recette tot stijving van de koloniale armenkas?

Orgelslingers zou spoedig roesten, trommelvel spoedig verschrompelen door rustige rust, als er geen zoet winstje meer te maken was, en dan is die ellende meteen van de baan.

Als de orgels niet meer naar buiten ge-ezelkard werden, dan zou er in mijn district heel wat minder honger geleden worden, meer welvaart heerschen, de moraliteit er op vooruitgaan, en minder gestolen worden.

Ja, hier wordt ook wel 's gestolen, maar men kan alles overdrijven, want 't klagen over geitenroof is bij sommigen tot 'n hobby vergroeid.

Dat nu en dan frauduleus 'n geitje wordt ingepikt, zal ik niet ontkennen, maar dat 't laizer-aller van de eigenaars daartoe ook veel aanleiding geeft is klaar als onze tropen-zon.

's Morgens worden de poorten van de koralen geopend, en 'n zwerm geiten, soms 'n paar honderd, worden door 'n paar kinderen met veel gilgejoedel naar buiten, de bergen in gedreven.

Joggies gaan naar huis blikje koffie slurpen, als 't er is, en de beesten moeten verder hun fortuin maar zoeken; niemand die er naar om kijkt.

Tegen den avond trekken die peuters er weer op uit, en 't blatende, sterkriekende heir wordt weer huistoe geschreeuwd. Wordt er 'n vierpooter gemist, dan is de conclusie altijd: *gestolen*.

Nu, die conclusie wil er bij mij altijd niet in.

Dicht bij mijn terrein is een put met afgebrokkelde rand, waarin al menig geitenbokje om 't leven kwam; wat onplezierig is voor de put, maar vooral voor 't arme beestje.

En zoo zullen er wel meer putten zijn.

Ga 's jagen in de bergen op herten, die ge toch nooit of te nimmer onder schot krijgen kunt, en zie dan eens hoeveel verbleekte botten van verhongerde of verongelukte beesten je overal tusschen de Spaansche juffers vindt.

Ook is 't buiten kijf, dat geiten met 'n zeer amoureus gestel behept zijn, ontmoet ze 'n adonis van 'n andere kudde, die haar 'n vriendelijk knipoogje geeft, dan laat ze gewoon haar vroegere vrinden plus grootvader en schoonmama in den steek, en volgt door dik en dun haar nieuwen heer en meester.

Dus deze 3 categoriën zijn al vast niet gestolen, maar verdwenen, zuiver gevolg van gebrek aan contrôle.

Komt er van, als men wel alle voordeelen van ze'n veestapel hebben wil, maar te benepen is om 'n mannetje te betalen wien geheel den dag bewaking van kudde is toevertrouwd.

Ja, dat los laten loopen van allerlei vee — koeien, ezels, varkens, geiten, etc — hier in onze districten is 'n ellende, ik spreek van bittere ervaring.

In 't doorbreken van heggen zijn 't experts zonder weerga, prikkeldraadversperringen op 't Europeesch Westerfront forceeren, zou voor hun 'n peulschilletje zijn.

Maar dat gaat toch zoo maar niet?! 't Mocht wat! er gebeuren nog heel wat zonderlinger feiten op onze verre buitenposten.

Verbeeld u, menschen die jaren lang, gelukkig en tevreden geleefd hebben op 'n gehuurd stukje gouvernementsgrond op de grenzen van sommige plantages, moeten weg, niet omdat 't bewezen is, dat ze gestolen hebben, maar omdat er gestolen wordt.

'n Mijl of wat verder van de stad wordt hun 'n terrein aangewezen om weer 'n huisje te bouwen plus f 50.

Nu zegt toch 't gezond verstand, dat iemand die met reden verdacht wordt van diefstal, voor den rechter moet gebracht worden.

Zijn er bewijzen, all right, brommen voor zoolang, dat geeft de wet precies aan.

Zijn die bewijzen er niet, dan gaat die persoon vrij uit, en mist men 't recht hem te straffen, hier in casu ze'n huis te laten afbreken, etc.

Is dat goed gezien, of niet?

Maar 't koddigste komt nog!

Van die stakkers worden heel veel gedeponeerd precies op de grenzen van weer andere plantages, en de respectieve eigenaars protesteeren niet, zooals men natuurlijk zou verwachten, maar zwijgen als moffen.

Als er nu later weer in *die* contreien gestolen wordt, dan staan die arme keuterboertjes er weer aan bloot, opeens 'n dwangbevel thuis te krijgen, om met al hun hebben en houden te verdwijnen.

't Zou nog zoo dom niet zijn, als ze in plaats van 'n hut te bouwen maar ineens 'n woonwagen aanschaften, die is van mobieler gehalte.

Als 't niet zoo treurig was, zou men er buikschuddend om moeten lachen.

* *

Geen plaats meer voor 'n „Datje", daar Amigoe-streep geen lift is.

Blijft in portefeuille tot 'n volgende keer.

Blij toe!

Ketjil! Kassi roko!

Jan Paul.

San Willibrordo
25 Juli, '17.

GEZAGHEBBER.

Plaatselijk Hoofd der Politie.

In zijn Memorie van antwoord aan de Eerste Kamer der Staten Generaal betreffende onze begrooting voor het dienstjaar 1917, opgenomen in de „Rotterdammer" van 1 Mei dij No. 41, gaf de Minister te kennen, dat verwacht mag worden, de indiening bij den Kolonialen Raad van een ontwerp-verordening tot hervorming van de politie, waarbij o. a. vastgesteld zal worden om de politiemacht op de eilanden buiten Curaçao onder rechtstreeksch bevel van de gezaghebbers te doen komen.

Zou zulk een verandering, namelijk — om de politiemacht onder rechtstreeksch bevel van de gezaghebbers te brengen — zijn aan te bevelen? en zou die verandering in de practijk gunstig resultaat opleveren?

De beantwoording dezer vraag is moeilijk wanneer men de ontwerp-verordening nog niet heeft gelezen en dus niet bepaald weet hoe de zaak in elkaar zit. Echter het kan niet anders of de gezaghebbers als hoofden van de politie, zullen in die betrekking aan den Procureur-generaal ondergeschikt moeten zijn.

De gezaghebbers zijn hoofdambtenaren en staan thans als ondergeschikt alleen onder den gouverneur. Door de voorgestelde verandering zullen zij onder rechtstreeksch bevel van een ander hoofdambtenaar komen te staan. Is het rechtvaardig, dat een hoofdambtenaar zoo maar een bijbetrekking wordt toegevoegd, waardoor hij onder een ander hoofdambtenaar moet komen te staan, willens of onwillens? Me dunkt vanniet, en ik geloof, dat velen het met mij eens zijn, dat om die reden reeds de voorgestelde of voor te stellen verandering niet zal zijn [illegible]

Nu rijst de vraag, waarom wenscht men toch zoo eene verandering? Is de huidige organisatie niet goed gebleken, dat men haar hervorming verlangt? Iets dat altijd heeft bestaan n. l. de [illegible] van het openbaar Ministerie als plaatselijke hoofden van politie, zonder dat er ooit over geklaagd werd, kan moeilijk nu gebrekkig worden genoemd, en er dient m. i. door het bestuur ernstig te worden onderzocht, of de invoering der voorgestelde verandering niet eene verslechting zal zijn van de tegenwoordige regeling. Wat voor verbetering stelt men zich voor met die verandering te bereiken? Staat de politiemacht reeds nu niet onder bevel van de gezaghebbers? Hij is hoofd van het plaatselijk bestuur en [illegible] staan alle beambten op het eiland [illegible] toevertrouwd, onder zijne bevelen. Hij heeft het bevel over de aanwezige gewapende macht, politie en schutterij. Alleen wordt die macht beperkt door art. 8 van zijn instructie welk bepaalt, dat het bevel van den gezaghebber ten opzichte van de politie enz. niet treedt in hetgeen volgens wettelijke verordening tot de *dienstregeling* [illegible] van 1910 P. B. [illegible] politie werd ten aanzien van de politiedienst bepaald, dat deze op de eilanden buiten Curaçao door de ambtenaren van het openbaar ministerie als plaatselijke hoofden van politie *in overleg* met de gezaghebbers zal worden geregeld, met in achtneming der voorschriften die de Procureur-generaal noodig oordeelt. Nu grijpen dus de gezaghebbers ook bij de dienstregeling in, wat vroeger niet het geval was. Zij hebben thans voldoende bevoegdheid ten opzichte van de politie, en ik kan daarom niet inzien het nut, dat beoogd wordt met het [illegible] onder hun bevel te stellen. Alleen, om de bevelen die zij nu bevoegd zijn, slechts door tusschenkomst van de hoofden der politie aan de politiebeambten ter uitvoering te geven, zelf direct, zonder die tusschenkomst, te kunnen doen? Wel, indien het daarom gaat, dan geloof ik, dat de vele moeilijkheden waarmede de verandering gepaard zal gaan zeker [illegible] Kan men reeds nu niet zeggen, dat in de practijk de politiemacht reeds zoo goed als onder rechtstreeksch bevel van de gezaghebbers staat? Want, is het bekend, dat een politiebeambte zich tegen een door den gezaghebber, rechtstreeks aan hem gegeven opdracht of bevel, zou hebben verzet of, dat het tegenwoordig plaatselijk hoofd der politie tegen dergelijke handeling van den gezaghebber zou zijn opgekomen? Zulk een geval is slechts denkbeeldig.

De ambtenaren van het openbaar ministerie buiten Curaçao, zorgen, ieder in hun ressort, voor de handhaving en uitvoering der wetten, en kunnen, nu dat zij hoofden zijn van de politie, ter handhaving van de wetten, naar goedvinding beschikken over de onder hun staande politiemacht. Wordt hun de beschikken over de politiemacht ontnomen of beperkt, dan zouden zij niet meer in staat zijn voor een goede uitvoering van de wetten te zorgen.

De betrekking van ambt van het openbaar ministerie is thans gevoegd bij die van Ontvanger. Men bedenke ook, dat deze ambtenaar tegenwoordig waken moet voor de uitvoering en handhaving der belastingwetten, zoozeer, wanneer hij niet meer de beschikking heeft over de politiemacht, hem een personeel kommiezen der belastingen zal moeten worden toegevoegd.

Is het bestuur daarop voorbereid?

Ofschoon er nog vele overwegende bezwaren hierbij kunnen worden aangehaald, die het voorstel in den weg staan, meen ik, dat de hierboven aangegeven en reeds voldoende zijn om aan te toonen, dat men met de invoering der voorgestelde verandering zeer waarschijnlijk geen bevredigende resultaten zal bereiken.

Mijnheer de Redacteur, ik zeg U bij voorbaat hartelijken dank voor de opname van het bovenstaande in Uw blad en verblijf,

Hoogachtend

Uw dw. d.

L. O. LAMPE.

DE OORLOG.

De nieuwe Rijkskanselier GEORG MICHAELIS heeft Donderdag 19 Juli in den Rijksdag de verklaring afgelegd, dat evenals alle andere oorlogvoerende volken ook Duitschland naar vrede verlangt. Het wil een vrede *zonder landverovering en zonder schadeloosstelling*. Het wil den haat tusschen de volkeren doen ophouden en de broederlijkheid onder hen weer laten heerschen. Na den [illegible] handelsgebied en geen uitsluiting van een of ander land op de wereld markt.

Woensdag 25 Juli werd te Parijs door Minister **Ribot** de internationale conferentie der Verbonden Mogendheden geopend. Niet alleen de Balkanquaestie werd besproken, maar ook het nieuwe vredesvoorstel van Duitschland.

Van een afzonderlijken vrede tusschen Oostenrijk en Rusland kon geen sprake zijn en in het algemeen werd de wenschelijkheid geuit, dat de Verbonden Mogendheden een gezamenlijk antwoord zouden inzenden op het voorstel van Duitschland, met de duidelijke verklaring, dat men op dat voorstel niet inging en het [illegible] tot vredesonderhandelingen.

De Verbondenen willen Duitschland vernederen en straffen en zijn macht voor goed breken.

Maar ze zijn zoo ver nog niet.

Zullen ze ooit zoover komen?

In Rusland is het weer heelemaal mis.

Er is een nieuw Ministerie gevormd, een coalitiekabinet van 5 socialisten en 5 niet-socialisten. De Premier KERENSKY heeft van de Volksvertegenwoordiging de meest uitgebreide macht ontvangen om de revolutie aan het front en de anarchie binnen het land den kop in te drukken.

Er werd een Comité van Algemeen Welzijn gevormd door het Voorloopig Bestuur. Men eischte de doodstraf voor de soldaten, die niet gehoorzamen en niet vechten willen. Soms trekt een heele divisie, met een Generaal aan het hoofd, kalm terug, als de Duitschers naderen. Of keert terug naar de oude loopgraven na nieuwe veroverd te hebben. Met zulke soldaten is het slecht vechten. De Duitschers krijgen nu in het Oosten vrij spel.

Het Russische leger zal hun zooveel kwaad niet meer doen.

Berichten uit de Kolonie.

Examen.

De Eerw. Zuster DYMPHNA (Mejuff. L. P. SCHILDERS) heeft Dinsdag met goed gevolg voor den Geneeskundigen Raad het examen afgelegd als Apotheker. Donderdag legde de Heer A. P. A. VAN LEEUWEN hetzelfde examen af.

Onze gelukwenschen aan beide geslaagden, vooral aan het dappere Zusje en het St. Elizabeths-gasthuis.

De Caracas.

Dit stoomschip krijgen we voorloopig niet meer te zien. Het blijft voorloopig in Amerika in dienst van de Regeering voor het vervoer van troepen.

De Nieuwe Kerk.

Het werk vlot bizonder goed. Alle kolommen van gewapend beton staan al op hun plaats, de bogen worden er nu overheen gelegd, zoodat men de volgende week zich eenig idee zal kunnen vormen, hoe de zijbeuken worden.

Ook de voorgevel, met mooien, breed uitgewerkten kraagrand staat op volle hoogte. De twee torens komen nog wat hooger, maar die verhooging wordt eerst afgebouwd als het dak op de kerk staat. De dakstoelen zijn al half klaar, de leien voor de dakbedekking zijn reeds verscheept.

Over een paar maanden is de kerk af. Dan kan men met het pleisterwerk, van buiten en van binnen, en met de plafonneering beginnen, en met het leggen van den vloer. Dat soort werk houdt nog lang op, maar met October komt de kerk als gebouw toch klaar, zoodat de wensch van Monseigneur vervuld wordt.

Z. D. H. werd dezer dagen verblijd met de aanbieding van den aanleg voor electrisch licht en met een mooi beeld van het H. Hart.

Curaçao vooruit.

Naar wij hooren is een der officieren van H. Ms. Zeeland hier achtergebleven om ons station voor D. T. zoo mogelijk veel sterker te maken en heelemaal up to date; wat voor de scheepvaart en de toekomst onzer haven ongetwijfeld van het grootste belang zal wezen.

Een lange paal van ruim 30 M. hoog werd opgericht op het erf, bekend als *Coral di Obispoe*. Eerst zou er een paal op den toren komen van de St. Annakerk, maar er kon geen geschikt steunpunt voor gevonden worden. Voorloopig werden toen een paar staaldraden om den toren gespannen, en met het hoofdstation der D. T. verbonden. Deze draden zullen later aan dien hoogen mast worden vastgemaakt en dienen als versterking van den opvanger der Draadlooze.

[illegible]

Het blijft, gelukkig, doorregenen. De oude maisstronken van verleden jaar schoten opnieuw uit en hebben al lange groene blaren. En dat in Juli! Maar, als alles goed gaat, komt de maiskorrel toch niet eerder dan begin van het volgend jaar. Veevoeder is er nu reeds in overvloed, maar voedsel voor den mensch moet duur worden gekocht. Laat men toch zijn voordeel doen met den vroeg ingevallen regen en snel groeiende gewassen telen. *Feterita* rijpt binnen een paar maanden en kan ons goedkoop maismeel leveren. Waarom zaait men geen *Feterita*?

Geitenfokkerij.

Verleden jaar zijn er heel wat jonge geitjes gestorven. Op Bonaire alleen een paar honderd. Naar men zegt werd deze groote sterfte veroorzaakt door het natte weer. De jonge dieren vooral lijden 's nachts te veel kou in de niet overdekte koralen met natten, vochtigen bodem.

Het is te voorzien, dat het ook dit jaar een echt regenjaar zal worden.

Men zal dus wijs doen met daarmede rekening te houden en voor de dieren eenige beschutting over het nachtverblijf te leggen, en den grond droog te houden.

Havenwerken.

Donderdag hoorden we weer het eerste schot. Hoezee! de staking is ten einde, voor een gedeelte althans. Eenige mannen kregen hun verhooging, maar niet allen.

Vrijdag is ook één baggermachine weer op gang gekomen.

Bovenwindsche Stemmen.

Mooi klinken doen ze ditmaal niet, ze klinken zelfs oproerig.

Verbeeldt je, een *Landraad* schreef een Open Brief aan PRESIDENT WILSON om de Bovenwindsche Eilanden maar te naasten! Dezelfde Heer D. J. VAN ROMONDT plaatste ook een stuk van dezelfden geest in de *New York Herald* van 7 Mei. De DAY BY DAY van St. Martin staat vol met klachten over het Nederlandsch bestuur en met verzuchtingen naar Amerika's annexatie. Ook van den tweeden Landraad, de Heer J. G. C. EVERY JR.

Mag dat zoo maar? En kunnen zulke Heeren Landraad blijven?

Toch zou het Bestuur goed doen den ondergrond van deze overdreven klachten ernstig te overwegen.

Algemeen klaagt men over het geïsoleerd zijn van de Bovenwinden. Zij worden veel te veel aan hun lot overgelaten. Een geregelde verbinding PER STOOMBOOT is gebiedende eisch van welbegrepen Koloniale Politiek.

Het opdringen van het Hollandsch op de scholen wekt misnoegdheid. Die kleine kinderen kunnen onmogelijk voldoende van het onderwijs genieten, als hun dat gegeven wordt in een vreemde taal. En op slot van rekening, als ze de school verlaten, kennen ze geen van de twee talen volledig. Verschillende Ouders zenden om deze reden hun kinderen naar Barbados of St. Kitts op school. Soms trekken heele families weg naar de Engelsche eilanden om beter voor de opvoeding der kinderen te kunnen zorgen.

De rechtspraak zooals deze thans wordt gedaan, heeft niet het vertrouwen der bevolking.

Al deze rechtmatige klachten zijn bekend aan Bestuur en Regeering, maar het HAAST JE LANGZAAM wordt wat al te veel toegepast. De betrokken personen verliezen daarbij het geduld, dat spreekt.

We keuren het echter ten sterkste af, dat de geest van ontevredenheid wordt aangewakkerd en gevoed door stukken als wij boven vermelden.

Een Landraad beschikt toch wel over andere, meer wettige, middelen, om door het Bestuur gehoord te worden.

Op St. Eustatius zal men niet klagen over Nederland.

Het ingezonden stuk van den heer MUSSENDEN hangt ons een heerlijk tafereel op van den grooten vooruitgang van dat eiland. Er is werk in overvloed, men zoekt zelfs werkvolk te krijgen op St. Martin. Dat is je ware. Een grootbedrijf op elk der drie kleine eilanden zal wel tot de vrome wenschen behooren, maar de Cultuur Maatschappij der Nederlandsche Antillen kan haar werksfeer toch wel uitbreiden ook over Saba en St. Martin. Men zoeke de gewenschte verbetering van den toestand op St. Martin niet verweg in Amerika, maar dichter bij, naast de deur, op St. Eustatius.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

PROGRAMMA.

1.—Allegresse	Pas-Red	L. de Schepper
2.—Hungarian Lustspiel	Ouverture	Kéler-Béla
3.—Walzerträum	Walzer	O. Strauss
4.—Martha	Fantaisie	Bauwens
5.—Cadix	March	Valverde
6.—The Dollar Princesse	Selection	L. Fall
7.—Ständchen am morgen		E Wolff
8.—La Carmelita.	Dansa	J. Campos

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelb aar bevonden brieven.

Isabel de Maduro, Frank Jones, Elena Penso, Reinir Pieters, Antonio J. Pijpers.

Aangeteekende stukken: C. G. Augustin, M. Barret, Domingo Patrisi, Lodewika Winklaar.

Drukwerken: Revista Americana, Elisabeth Lingstuyl.

Officiëele berichten.

Aan den Gezaghebber van Bonaire J. A. P. Thielen is tot herstel van gezondheid drie weken verlof verleend.

Gedurende de afwezigheid van den heer E. H. L. Maduro is de heer J. P. E. Gorsira tijdelijk benoemd tot lid van de Commissie teneinde na te gaan en te onderzoeken of zij, die zich daarvoor aanmelden, voldoende bewijzen van bekwaamheid bezitten om als bestuurder van een motorrijtuig op te treden.

De heer M. Rosema is benoemd tot Opsteller aan het kuststation voor D. T. alhier.

De sergeant-monteur H. Kluiver is eervol uit die betrekking ontheven.

De R. K. Geestelijken 2de rang J. A. van Sadelhoff en G. J. Dahlhaus zijn in activiteit hersteld.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen A. W. Marugg is tot herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Op den verjaardag van H. M. de Koningin-Moeder, op Donderdag, den 2n. Augustus a. s., zullen bij zonsopgang de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eilanden, en op de Gouvernementsvaartuigen worden geheschen en met zonsondergang neergehaald.

De heer D. J. B. Seykens is definitief benoemd tot opzichter bij den Openbaren Gezondheidsdienst.

Aan den Inspecteur der belastingen A. G. Statius Muller is tot herstel van gezondheid, een maand verlof verleend; de Koloniaal Ontvanger H. Statius Muller is belast met de waarneming der belastingen, en de 1ste Commies ten Ontvangerskantore W. A. C. Willemsen is belast met de waarneming der betrekking van Koloniale Ontvanger.

VERLOOFD

H. G. W. de Loenen Appel

MET

B. M. van Tongerloo

cand: t. d. Heiligen dienst.

Prt. Herv: Pastorie Zuilland Veemarkt Tiel — *14 Mei 1917.*

Buitenland.

De Troonrede van Keizer Karel.

Bij de plechtige opening van den rijksraad in den Hofburg hield keizer Karel een troonrede, waarin hij op de eerste plaats zijn verheven voorganger keizer Frans Jozef herdacht, wiens aandenken in de harten van het volk en zijn onvergankelijke werken zal voortleven. Z. M. wees op de ontroerende bewijzen van kinderlijke liefde voor den overleden keizer.

De trouwe sympathieke gezindheid voor keizer Karel en zijn huis waarin zijn beminde volkeren wedijverden, waren den keizer een ware troost in die dagen van beproeving. waarvoor hij hartelijk dankte.

In dezen ongelukkigen tijd tot het stuur van staat geroepen, was de keizer zich van het begin af aan bewust van den geweldigen ernst der taak, welke de Voorzienigheid op zijne schouders had gelegd.

Ik voel echter, zoo heet het verder, in mij den wil en de kracht om in trouwe vervulling van mijn plichten als heerscher naar het voorbeeld van mijn doorluchten voorganger mijn hoog ambt met de hulp van God goed te vervullen.

Het staatsbelang moet niet langer de krachtdadige hulp ontberen, welke dat belang door de ijverige medewerking van de krachten van een juist beseffende, oordeelkundige en nauwgezette volksvertegenwoordiging kan gebracht worden.

Ik heb u geëerde heeren tot uitoefening van uw grondwettelijke werkzaamheden bijeengeroepen en heet u heden bij den aanvang van dat werk hartelijk welkom.

In het volle bewustzijn van de door mijn doorluchten voorganger op zich genomen grondwettelijke plichten en uit mijn eigen diepste overtuiging wil ik u verklaren en plechtig bekrachtigen, dat het mijn rotsvaste wil is mijn heerschersrechten altijd in een waarlijk constitutioneelen geest uit te oefenen, de grondwettelijke vrijheden ongeschonden te eerbiedigen en den staatsburgers het aandeel in de vorming van den staatswil onbeperkt te waarborgen, welke de grondwet hun toekent.

In de trouwe medewerking van het volk en zijn vertegenwoordigers zie ik den steun voor het succes van mijn arbeid en ik ben van oordeel, dat het welzijn van den staat, welks glorievol bestaan door de nauw aaneengeschaarde burgers in de stormen van den wereld–oorlog bewaard is gebleven, ook voor den vredestijd niet veiliger kan worden gegrondvest dan in de onaantastbare vrijheid van een rijp vaderlandlievend en vrij volk.

Gedachtig aan mijn plicht tot aflegging van de grondwettelijke gelofte en vasthoudend aan de dadelijk bij de aanvaarding der regeering uitgesproken bedoeling dezen plicht getrouw na te komen, moet ik mij tegelijk houden aan de bepalingen van de tegenwoordige grondwet, welke de beslissingen in het groote oogenblik van het sluiten van den vrede alleen in mijne handen leggen.

Ik ben er echter ook van overtuigd, dat het zegenrijke opbloeien van het wetgevingsleven, na de onvruchtbaarheid van vroeger jaren en na de politiek der uitzonderingsmaatregelen van den oorlog, — afgezien van de oplossing der Galicische kwestie, waarvoor mijn verheven voorganger reeds een weg heeft aangewezen, — niet mogelijk is zonder een verdere ontwikkeling van de grondwettelijke en de bestuursrechtelijke grondslagen van het geheele openbare leven zoowel in den staat als in de afzonderlijke koninkrijken en landen, en in het bijzonder in Bohemen en ik vertrouw er op, dat de erkenning van uwe verantwoordelijkheid voor de vorming van staatkundige verhoudingen en het geloof aan de gelukkige toekomst van het in dezen verschrikkelijken oorlog zoo heerlijk verdedigde rijk u mijne geachte heeren, de kracht zullen schenken om te zamen met mij spoedig de voorloopige bepalingen te treffen om binnen de grenzen der eenheid van den staat en onder betrouwbaren waarborg van zijn functies ook de vrije, nationale en cultureele ontwikkeling van gelijkgerechtigde volkeren toe te staan.

Uit deze overwegingen ben ik besloten het afleggen van de grondwettelijke gelofte uit te stellen tot een, naar ik hoop, niet al te ver verwijderd tijdstip, waarop de fundamenten van het nieuwe sterke gelukkige Oostenrijk voor volgende generaties weer vast zijn gelegd, zoowel naar binnen als naar buiten.

Reeds nu verklaar ik echter, dat ik voor mijn dierbare volkeren wil zijn een rechtvaardig, liefdevol en nauwgezet heerscher in den zin van de constitutioneele idee, welke wij als een erfenis der vaderen hebben overgenomen en in den geest van die waarachtige democratie, welke juist tijdens de stormen van den wereldoorlog in de prestaties van het geheele volk aan het front en thuis de vuurproef op wonderbaarlijke wijze heeft doorstaan.

Nog staan wij in den geweldigsten oorlog aller tijden. Laat mij in uw midden al de helden, die bij na drie jaren aan ons uitgestrekt front met vreugde hun zwaren plicht vervullen, dank en hulde brengen

Onze regeering heeft de bloedige krachtproeven van dezen wereldoorlog niet gezocht. Ja, meer dan dat. Zij heeft van het oogenblik af, waarop, dank zij de onvergankelijke prestaties van de verbonden legers en vloten, de eer en het bestaan van onze staten niet meer ernstig bedreigd scheen, openlijk en op ondubbelzinnige wijze te kennen gegeven, dat zij bereid was vrede te sluiten, geleid door de vaste overtuiging, dat de juiste vredes–formule slechts in de wederkeerige erkenning van een roemrijk verdedigde machtspositie te vinden is.

Het fijnere leven der volkeren moet, volgens onze meening, vrij blijven van gramschap en dorst naar wraak en de volgende generaties moeten niet noodig hebben hetgeen men noemt het laatste middel der staten. Tot zulk een hoog menschlievend doel kan echter alleen een zoodanige uitslag van den wereldoorlog voeren wanneer deze beantwoordt aan die vrede–formule.

Het groote buurvolk in het Oosten, waarmee wij door oude vriendschap verbonden waren, komt tot bezinning, tot zijn waar doel, en het is de taak deze opvattingen te bevorderen en uit het donker gevoel een oriënteering te zoeken welke de goederen voor de toekomst redt, alvorens zij door een zinlooze oorlogspolitiek zijn verslonden.

Wij hopen in het belang der menschheid, dat dit proces van onze nieuwe oriënteering als een krachtige wilsvorming naar buiten zal doordringen en dat een zoodanige opheldering van den openbaren geest ook naar de andere vijandelijke landen zal overslaan

Onze groep van mogendheden strijdt met onweerstaanbare kracht voor eer en bestaan en plaatst zich tegenover iedereen die haar bedreigen. Zij is echter gaarne bereid den strijd te begraven en wie over het graf wederom betere, meer menschelijke betrekkingen wil aanknoopen zal aan deze zijde zeker een bereidwillige en door verzoeningsgeest bezielde tegemoetkoming vinden.

Intusschen zal echter onze wil om te strijden niet verlammen, ons zwaard niet bot worden. In trouwe gemeenschap met den ouden bondgenoot Duitschland en de bondgenooten, welken wij tijdens den oorlog voor onze rechtvaardige zaak wonnen, blijven wij bereid een goed einde van den oorlog zoo noodig met de wapens af te dwingen.

Ik betreur de toenemende offers, welke de lange duur van den oorlog aan de bevolking oplegt. Ik betreur het bloed van mijn dappere soldaten, de ontberingen van mijn brave burgers, alle moeilijkheden en zorgen, die uit liefde voor het vaderland op heldhaftige wijze gedragen worden.

Vervolgens wijst Z. M. op de maatregelen, welke genomen zijn om met de voorraden toe te komen. Juist nu, eer de trouwe aarde ons als dank voor de thuisgeblevenen de gift van dit jaar brengt, is het de moeilijkste tijd.

De keizer doet dan een beroep op de medewerking van de afgevaardigden om de moeilijkheden, welke nog te wachten staan, te overwinnen.

Vervolgens wijst de troonrede op de ongehoorde financiëele eischen van den oorlog. Het succes van de zesde oorlogsleening is het beste bewijs dat alle verwachtingen van den vijand ijdel zijn geweest. Zij wijst echter op de noodzakelijkheid de staatshuishouding in geordende banen te leiden en toereikende staatsinkomsten te verzekeren, waarbij nieuwe banen onvermijdelijk zijn.

Daarop bespreekt de troonrede de noodzakelijkheid van den opbouw van de vernielde streken. Zij noemt het een der dringendste taken te zorgen voor de nagelaten betrekkingen van gesneuvelden en voor de invalieden.

De sociale voorzorgen liggen den keizer niet minder aan het hart. De troonrede somt een reeks desbetreffende maatregelen op, zoo o. a. op het gebied van volkshygiëne, jeugd-verzorging, woningbouw, regeling van den arbeid van vrouwen en jeugdige personen.

Ook voor den middenstand, die door de economische gevolgen van den oorlog bijzonder zwaar getroffen is, moeten door den staat flinke voorzorgen getroffen worden.

De troonrede eindigt aldus: Geëerde leden der beide huizen van den rijksraad: ik weet en waardeer zulks, dat u zich slechts door uw geweten laat leiden, maar gij zult de stem van uw geweten slechts dan juist volgen, wanneer gij uw oog over de veranderlijke details heen laat gaan en richt naar de blijvende kern van het geheel.

De gewetensvolle vervulling der plichten tegenover den staat mag niet van voorwaarden afhankelijk gemaakt worden. Daarin ligt de beste waarborg voor het welzijn van het rijk en tegelijk de veiligste waarborg voor de rechten der volkeren. De geweldige tijd, waarin wij leven, heeft voor het politiek bewustzijn nieuwe perspectieven geopend.

Ik was langen tijd in het veld en heb de helden, die onze grenzen verdedigen, aan het werk gezien. Ik ken den geest, welke hen bezielt. Ik heb de vereenigende en oplevende kracht van dezen zegevierenden geest met vreugdevolle bewondering waargenomen en juist daarom twijfel ik niet, dat de zedelijke verjonging, welke het vaderland uit den wereldoorlog heeft gekregen, ons geheel staatkundig leven zal doordringen en zich ook in den arbeid van de volksvertegenwoordiging zal afspiegelen.

Gedenkt echter ook steeds, dat de kracht der monarchie niet voor het minst wortelt in hare historisch geworden hoedanigheid. Zorgt daarom met allen ijver voor de bevordering van de trouwe gemeenschap met de landen van mijn Hongaarschen heiligen troon, welke zich opnieuw als een fundament voor de machtsstelling der monarchie heeft bewezen. Bevordert de eendrachtige samenwerking der verschillende volksstammen in den staat, die alle hun aandeel hebben in den roem.

Nog eenmaal mijn hartelijke groet. Het is een groot oogenblik, hetwelk den nieuwen heerscher voor de eerste maal met de volksvertegenwoordigers samenbrengt. De gemeenschappelijke innige liefde tot het vaderland, de gemeenschappelijke vaste wil het vaderland tot het uiterste te dienen, zij de wijding van dit oogenblik! Moge dit oogenblik een tijdperk inluiden van macht en aanzien voor het eerbiedwaardige Oostenrijk, van geluk en zegen voor mijne geliefde volkeren, Dat geve God!

Keizer Karel heeft 31 Mei voor de eerste maal den rijksraad in den Hofburg ontvangen, om in een troonrede zijn wil en zijn wenschen mede te deelen om het program te ontwikkelen, waaraan de rijksraad moet medewerken.

Men kon het den meesten afgevaardigden en leden van het heerenhuis aanzien, dat zij zich de beteekenis van dit gewichtige oogenblik bewust zijn. Deze is vooral daarin gelegen, dat de beide huizen in dezen oorlogstijd aan de wetgeving van het rijk willen medewerken.

In de groote ceremonie–zaal, waar zich de gouden troon onder het rood-gouden baldakijn verheft, komen de parlementariers bijeen. Zij bieden een prachtig kleurenbeeld, de meeste in hun van goudschitterende ambtenaars- of de kleurige officiersuniformen; velen in rok, andere met de nationale dracht, waaronder zich het violet der bisschoppen en het grijs der velduniformen vermengt.

Stipt elf uur kondigen drie stokslagen van den opperceremoniemeester de komst van het hof aan. Geluidlooze stilte treedt in en de keizerin met haar gevolg wordt eerbiedig begroet. De keizerin en de aartshertoginnen nemen op de eerste estrade ter rechterzijde van den troon plaats.

Drie nieuwe stokslagen kondigen de komst van den keizer aan, voorafgegaan door de ministers en de aartshertogen Geestdriftige „Hoch"-roepen weerklinken.

De jubelende „Hoch"roepen worden een bruisende orkaan, als de vice–president van het heerenhuis vorst Zu Fuerstenberg een driewerf „Hoch" op den keizer uitbrengt.

Naar beide zijden ononderbroken dankend begeeft de keizer zich naar den troon, dekt zich, neemt op den troonzetel plaats en begint onder een ademlooze stilte met duidelijke ver verneembare stem, die op verschillende bijzonder gewichtige plaatsen luider wordt, de troonrede voor te lezen.

Herhaaldelijk wordt hij door levendige toejuichingen onderbroken o. m. waar de keizer zijn onveranderlijken wil te kennen gaf om zijn rechten als monarch steeds op waarlijk constitutioneele wijze uit te oefenen; waar hij sprak van de vaste aaneengeslotenheid der burgers in de stormen van wereldoorlog; van de vrije, nationaal en intelectueel gelijk berechtigde volkeren; van den ouden bondgenoot Duitschland; van staatstrouw, gemeenschappelijkheidszin en arbeidzaamheid der bevolking; van sociale en economische maatregelen en van de stipte vervulling der plichten tegenover den staat.

Met bijzonder krachtige stem sprak de keizer van de prestaties van het geheele volk aan het front en in het vaderland, en van de helden, die sinds bijna drie jaren op de lange fronten blij hun zwaren plicht vervullen en op wier ijzeren standvastigheid nu weder tusschen de Alpen en de Adriatische Zee een nieuwe, verwoede aanval van den vijand te pletter is geloopen.

Op deze woorden van den keizer volgden buitengewoon levendige, langdurige toejuichingen.

Toen de keizer de troonrede beëindigd had, weerklonken opnieuw luide toejuichingen. Het „Hoch"–geroep en het handgeklap wilde geen einde nemen.

De keizer dankte voortdurend voor deze ovaties.

Toen hij opstond, bracht de president van het huis van afgevaardigden een „Hoch" op den keizer uit, dat zoo jubelend en stormachtig herhaald werd, dat het nationale volkslied geheel overstemd werd.

Deze ovaties, waaraan de genoodigden stormachtig deelnamen, maakten zichtbaar op den monarch den diepsten, verblijdenden indruk.

Ook de keizerin werd in alle talen der Oostenrijksche volkerenfamilie geestdriftig toegejuicht en dankte zichtbaar ontroerd voor de haar gebrachte spontane hulde.

HAVEN-NIEUWS

VAN 21 JULI – 4 AUG.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	P W Johnson	15 Juli	New York	28 Juli	New York
Caracas	H Hichborn	25 „	La Guayra	25 „	New York
Merida	A Johnson	25 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Comewijne	J C Metus	19 „	New York	19 „	Tucacas
1 Maracaibo	P W Johnson	28 „	New York	28 „	Maracaibo
Comewijne	J C Metus	22 „	Tucacas	23 „	New York
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	30 „	La Guayra
Merida	A Johanson	1 Aug	La Guayra	2 Aug	Maracaibo
Philadelphia	G W Goodman	1 „	New York	2 „	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	2 „	Maracaibo	2 „	New York
Adonis 2	W Pater	27 Juli	Pto Barrios	?	?
Don Alberto	Arvelo	4 Juli	Maracaibo	18 Juli	Maracaibo
Mimer	Hopland	22 „	Maracaibo	28 „	New York

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
America	22 Juni	SJdPto Rico	*Maria H*	23 Juli	Maracaibo
Vesta H	22 „	Bonaire	*Prrla d'osama*	27 „	Sto Domingo
Sirena H	23 „	P Colombia	*Rufina*	24 „	Aruba
Viuda Alegre	24 „	S Domingo	*Estelle*	26 „	Aruba
Estelle H	24 „	Isl Barlov	*Reina H*	27 „	Manzanillo
Rita Otilia	25 „	VeladeCoro	*V Alegre*	29 „	Sto. Domingo
M Leoncita H	26 „	Aruba			
Abeona H	26 „	Barlados			
Electra H	27 „	Maracaibo			
Nereida H	28 „	Pto Cabello			
CarmenJosefaV	28 „	Maracaibo			

1 later. 2 Moet hier orders afwachten uit Holland.